

บุกเบิกหนทางชีวิต ตอนที่ 2

(道をひらく)

พศ.ประยูร เชื้อววัฒนา

ผู้อำนวยการสถาบันนาฏริยาศาสตร์แห่งชาติ

ในบทความก่อนหน้านี้ ผู้เขียนได้แนะนำให้ผู้่านรู้จักกับหนังสือขายดีที่สุดเล่มหนึ่งของญี่ปุ่น ชื่อบุกเบิกหนทางชีวิต (道をひらく) ซึ่งประพันธ์โดย คุณ Matsushita Kounosuke ผู้ก่อตั้งบริษัท Matsushita และต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น Panasonic ในปัจจุบัน

ผมได้แนะนำข้อเขียนบทหนึ่ง ที่แสดงแนวคิดของ Matsushita เกี่ยวกับหนทางชีวิต และปรัชญาแนวคิดในการดำรงตน และดำเนินชีวิตเพื่อให้มีความสำเร็จในชีวิตกับทั้งมีความสุข

อุปสรรค ความยากลำบาก คือ รสชาติของชีวิต

ในบทความตอนใหม่นี้ ผู้เขียนจะกล่าวถึงแนวคิดในข้อเขียนอีกบทหนึ่งที่ว่าด้วยท่าทีในการรับมือ เมื่อเราพบกับความยากลำบากในชีวิต

แนวคิดเช่นว่านี้ นับว่าจำเป็นสำหรับพวกเราทุกคนที่ต้องการประสบกับความสำเร็จในชีวิต ทั้งนี้เป็นเพราะบนหนทางสู่ความสำเร็จนั้น ทุกคนต้องผ่านอุปสรรคนานัปการ รวมทั้งพบกับความผิดพลาดล้มเหลว ผู้ที่ประสบความสำเร็จ คือผู้ที่สามารถก้าวข้ามอุปสรรคเหล่านั้นได้ Steve Jobs นักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จที่สุดคนหนึ่ง กล่าวไว้ว่า

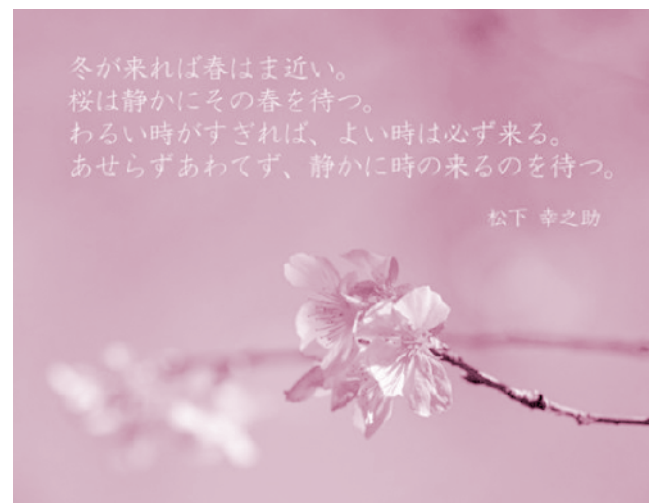
"I'm convinced that about half of what separates the successful entrepreneurs from the non-successful ones is pure perseverance." “ผมมีความเชื่อว่า ประมาณครึ่งหนึ่ง ของสิ่งที่แยกนักประกอบการซึ่งประสบความสำเร็จ ออกจากผู้ที่ไม่ประสบความสำเร็จ อยู่ที่เพียง ความอดซึ่งต่างกันนั่นเอง”

คราวนี้ เราลองมาดูแนวคิดแบบญี่ปุ่นดูบ้างว่า เมื่อไรที่เราต้องตกอยู่ในภาวะยากลำบาก เรามีแนวคิดหรือหลักปฏิบัติอย่างไร เพื่อที่จะสามารถ “ก้าวข้าม” สิ่งนั้นไปได้

Matsushita เริ่มต้น ด้วยการกล่าวถึงข้อเท็จจริงในชีวิตว่า คนเราทุกคน มีสุขบ้าง มีทุกข์บ้าง ประสบความสำเร็จราบรื่นบ้าง พบอุปสรรคจนล้มเหลวก็มี พร้อมกันนั้น เขาก็ให้ข้อคิดว่า “การที่ชีวิตของ

เรา ต้องประสบพบกับความยากลำบาก และเราต้องพยายามอย่างเต็มความสามารถที่จะเอาชนะ ก้าวข้ามมันไปนั้น นับเป็นแรงจูงใจ และสิ่งกระตุ้นสำคัญในการดำรงชีวิต” ดูน่าจะเป็นจริงอย่างที่คุณ Matsushita ว่าไว้แน่ครับ ผู้อ่านลองคิดดูว่า หากตลอดชีวิตของคนเรา เราไม่พบอุปสรรคอันใดเลย ทุกอย่างราบรื่นตลอด ชีวิตของเราก็จะหมดรสชาติ ในด้านกลับกัน ความสามารถที่แฝงอยู่ในตัวเราก็ไม่มีโอกาสได้รับการขัดเกลา และพัฒนาให้ปรากฏออกมาได้

รอคอย... เวลา

ภาพประกอบข้อคิดของ Matsushita

สำหรับแนวทางในการรับมือกับปัญหา อุปสรรค หรือความล้มเหลว ซึ่งเราจะต้องพบเจอในชีวิตนั้น คุณ Matsushita ก็มีข้อคิดซึ่งดูออกจะเป็นแบบฉบับของชาวญี่ปุ่น เขามีแนวคิดที่ว่า “...ไม่ว่าเราจะทำอะไรก็ตาม เราต้องใช้เวลา เวลาคือสิ่งที่อยู่นอกเหนืออำนาจของมนุษย์ มองด้วยตาเปล่าไม่เห็น และเป็นพลังที่ยิ่งใหญ่ของธรรมชาติ ไม่ว่าเราจะมีความต้องการมากเพียงไร แต่หากยังไม่ถึงฤดูใบไม้ผลิ ชากระยะย่อมไม่ออกดอกบานสะพรั่ง ไม่ว่าเราจะร้อนรนเร่งรีบ

เพียงไร หากยังไม่ถึงเวลา ความสำเร็จย่อมยังไม่เกิด เมื่อฤดูหนาวมาถึง ฤดูใบไม้ผลิย่อมเข้ามาใกล้ ดอกซากุระย่อมรอคอยฤดูใบไม้ผลิ ด้วยความสงบ นี่เป็นอากัปกิริยา ของความเชื่อมั่นต่อความเอื้ออำนวยของธรรมชาติที่ยิ่งใหญ่

เมื่อวันเวลาแห่งความยากลำบากผ่านพ้นไป วันเวลาดี ๆ ย่อมติดตามมา กล่าวโดยภาพรวม ผู้คนที่คิดทำการใดๆ ย่อมต้องรอคอยเวลาอยู่เสมอ เขาเหล่านั้นไม่รีบร้อน ไม่ร้อนรน เพียงรอคอยเวลาซึ่งจะมาถึงอย่างสงบ จิตใจที่รอคอยเวลาอย่างสงบก็เปรียบดังสภาวะที่ต้นซากุระรอคอยฤดูใบไม้ผลิ ฉะนั้น แต่การรอคอย โดยไม่ทำอะไรเลยนั้น เปรียบดังการรอคอยโชคชะตานั่นเอง โดยความเป็นจริงแล้ว ต้นซากุระที่รอคอยฤดูใบไม้ผลินั้น ไม่เคยหยุดนิ่งแม้แต่ชั่วขณะเดียวเลย ในการสั่งสมกำลังของตนเอง หากเราไม่ทำการสั่งสมกำลังของตนเอง แม้เมื่อเวลานั้นมาถึง เราก็ไม่สามารถบรรลุความสำเร็จในการกิจได้...."

ในข้อคิดของคุณ Matsushita นั้น ได้กล่าวถึงสองประเด็นสำคัญ ก็คือ **เวลากับการรอคอย** ประเด็นหนึ่ง อีกประเด็นหนึ่ง ก็คือ **การรอคอยกับการสั่งสมกำลัง** ในประเด็นแรก ข้อคิดนี้พยายามชี้ให้เห็นว่า หากสถานการณ์ภายนอกไม่สุกงอม เป็นต้นว่า ยังไม่ถึงฤดูใบไม้ผลิ (ที่เหมาะสมสำหรับดอกซากุระจะบาน) เราย่อมไม่สามารถคาดหวังให้ซากุระบานตามต้องการได้ ในสภาวะเช่นนั้น ความรีบร้อนร้อนรน ย่อมไม่เกิดประโยชน์ แต่ตรงกันข้าม อาจสร้างผลเสียต่อตัวเรา และผู้คนรอบข้างได้ ดังนั้น เราจึงจำเป็นต้องให้เวลาดำเนินการแทนเรา เพื่อให้เงื่อนไขสุกงอมพร้อม อย่างไรก็ตาม ในช่วงรอคอยนั้น ก็ต้องไม่ใช้การรอคอยอย่างลมๆ แล้งๆ แต่เป็นการรอคอย ตระเตรียมตัวเราให้พร้อม เมื่อสถานการณ์สุกงอม เราจึงสามารถดำเนินการ ในสิ่งที่เรามุ่งมั่นต่อไปได้

ความอดทนของการอดทน ออกกลืน

คุณ Matsushita ได้กล่าวถึงเรื่องความอดทนออกกลืนว่า บุคลิกนี้เคยเป็นบุคลิกที่งดงามประการหนึ่งของชาวญี่ปุ่น แต่ระยะหลัง การกลับเปลี่ยนแปลงไป คนญี่ปุ่นรุ่นใหม่ให้ความสำคัญหรือยึดมั่นในสิ่งนี้ลดน้อยลง ดังนั้น เมื่อใดที่ประสบพบความยากลำบาก ก็จะมีแต่เสียงพรวบ่น เมื่อใดที่สิ่งซึ่งกำลังทำอยู่ ผิดไปจากที่คาดหวัง แทนที่จะมีความทุมเท พยายาม หรือค่อยๆ สั่งสมความรู้ความสามารถเพื่อไปแก้ไข กลับกลายเป็นว่าคนเหล่านี้จะหลีกเลี่ยงหรือยอมแพ้ไป บางครั้งก็โยนปัญหาความผิดไปที่ผู้อื่น เป็นต้น

คุณ Matsushita เห็นว่า คนเราไม่ว่าจะพบประสบปัญหาอะไร ทุกคนต้องมีความอดทน ออกกลืน ค่อยๆ คิดแก้ไขปัญหา ทั้งนี้โดยการปรับปรุง แก้ไขจุดบกพร่องที่อาจมีอยู่ เพื่อให้โครงการที่ทำอยู่หรือปัญหาที่ประสบอยู่ สามารถดำเนินจุดหน้าไปได้

ผู้ที่จะสามารถประสบความสำเร็จในชีวิต จึงต้องหมั่นพัฒนา

บ่มเพาะความงดงามของความอดทนดังกล่าวนี้ ทั้งนี้ เพราะความอดทน เป็นพื้นฐานสำคัญ สำหรับความสำเร็จในการทำงานทั้งปวงนั่นเอง

ปิดท้าย

นอกจากข้อคิดดังกล่าวในหนังสือแล้ว คุณ Matsushita ยังได้เขียนเน้นถึงความสำคัญของความอดทน ออกกลืน การไม่ยอมพ่ายแพ้ ต่อปัญหาอุปสรรคทั้งหลายทั้งปวง ดังเช่นข้อคิดของเขา ซึ่งมีการยกมากล่าวอ้างถึงอย่างแพร่หลายในหมู่ชาวญี่ปุ่น ท่ามกลางความยากลำบากที่ไม่เคยมีมาก่อน จะนำพาไปสู่นวัตกรรมซึ่งไม่เคยมี ท่ามกลางนวัตกรรมซึ่งไม่เคยมีมาก่อน จะนำพาไปสู่การก้าวกระโดดซึ่งไม่เคยมี

かつてない困難からは、かつてない革新が生まれ、

かつてない革新からは、かつてない飛躍が生まれるのです。

เมื่อเราหยุดยอมแพ้ ภายหลังที่เราล้มเหลว นั้นแหละความล้มเหลวที่แท้จริงก็จะเกิดขึ้น หากเรามุ่งมั่นยืนหยัดจนกระทั่งประสบความสำเร็จ นั้นแหละความสำเร็จที่แท้จริงก็จะเกิดขึ้น

失敗したところでやめてしまうから失敗になる。

成功するところまで続けられ、それは成功になる。

เมื่อเราเปรียบเทียบตัวเรากับผู้อื่น แม้ว่าเราจะด้อยกว่า ก็ไม่เป็นเหตุที่เราพึงรู้สึกอับอาย แต่...เมื่อเราเปรียบเทียบตัวของเราเองในปีนี้ กับปีที่ผ่านมามาหากปีนี้ เราด้อยกว่าปีที่ผ่านมานั้นแหละ เป็นสิ่งที่เราพึงรู้สึกอับอาย

人と比較をして劣っているといっても、

決して恥ずることではない。

けれども、

去年の自分と今年の自分とを比較して、

もしも今年が劣っているとしたら、

それこそ恥ずべきことである。

